

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Полтавський державний медичний університет

Кафедра пропедевтики терапевтичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор наукової роботи
ПДМУ
професор *Г. Кайдашев*
«30» серпня, 2023 року
М. Полтава

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтегративна стоматологія
(повна назва навчальної дисципліни)
для аспірантів

галузі знань **22 – Охорона здоров'я**
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальності **221 – Стоматологія**
(шифр і назва спеціальності)

Полтава – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтегративна стоматологія».
Для аспірантів галузі знань 22 — Охорона здоров'я,
спеціальності 221 – Стоматологія.

«30» серпня 2023 року – 15 с.

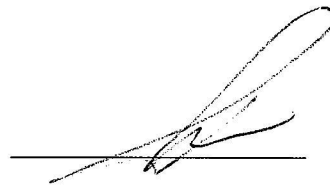
Розробники:

- д.мед.н., професор, завідувачка кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології І.М. Ткаченко.

Робоча програма дисципліни «Інтегративна стоматологія» затверджена на засіданні кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології, Вченої ради ПДМУ

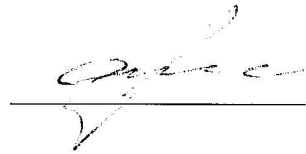
Завідувачка кафедри пропедевтики
терапевтичної стоматології

Протокол № 1 від «30» серпня 2023р.

(І.М. Ткаченко).

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.
Секретар вченої ради

(В. Л. Філатова).

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Інтегративна стоматологія» є складовою освітньої наукової програми підготовки в аспірантурі за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти з *напрямку підготовки 22 – Охорона здоров'я спеціальності 221 – Стоматологія*.

Дана дисципліна є нормативною.

Викладається у 4 семестрі 2 року навчання в обсязі – 30 год (*1 кредит ECTS*) зокрема: *лекції – 10 год., практичні 10 год., самостійна робота – 10 год.* У курсі передбачено *1 змістовий модуль та підсумковий модульний контроль*. Завершується дисципліна заліком.

Мета дисципліни – формування наукового мислення на основі теоретичних знань та практичної підготовки, оновлення, поглиблення ключових професійних компетентностей, а також отримання нових актуальних знань з сучасних проблем та досягнень інтегративної стоматології, необхідних для професійної діяльності аспірантів відповідно до вимог системи якості підготовки кадрів для сфери охорони здоров'я.

Завдання:

- здійснення комплексу заходів, спрямованих на формування здорового способу життя, збереження і зміцнення здоров'я пацієнтів, що звертаються в стоматологічні клініку за допомогою;
- виявлення і визначення у пацієнтів патологічних станів, синдромів і захворювань, нозологічних форм відповідно до Міжнародної статистичної класифікації хвороб і проблем, пов'язаних зі стоматологічним здоров'ям;
- застосування лікарських препаратів та немедикаментозної терапії, природних лікувальних факторів;
- формування у пацієнтів мотивації на проведення різновекторної лікарської стоматологічної допомоги з урахуванням соматичного стану пацієнтів та особливостей проявів патологічних проявів у щелепно-лицевій ділянці;

- освоєння програм лікування різних стоматологічних захворювань, які пов'язані з загальним станом організму пацієнтів опираючись на першочерговість та послідовність надання стоматологічної допомоги з включенням заходів з надання невідкладної допомоги;
- формування у пацієнтів позитивної медичної поведінки, спрямованої на підвищення рівня здоров'я пацієнтів;
- участь у вирішенні науково-дослідних і науково-прикладних задач по розробці нових епідеміологічних, клінічних, діагностичних методів в стоматологічній практиці.

Структура курсу

В результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

Знати:

- морально-етичні норми, правила і принципи професійної лікарської поведінки;
- основні напрямки сучасної стоматології, історію розвитку уявлень про природу захворювань і закономірності процесів, що відбуваються в організмі та безпосередньо у щелепно-лицевій ділянці;
- основні патологічні процеси і явища, що відбуваються в щелепно-лицевій ділянці, вивчення теорій, що пояснюють окремі аспекти етіології, патогенезу та механізмів розвитку захворювань;
- тактику клінічного підходу до аналізу та інтерпретації основних нозологій стоматологічних захворювань;
- основні і можливі причини виникнень стоматологічних захворювань і заходи первинної та вторинної профілактики;
- вивчення причин, механізмів розвитку та поширеності стоматологічних захворювань;
- клініко-патогенетичні методи обстеження пацієнтів стоматологічного профілю;
- можливі ускладнення перебігу гострих і хронічних станів в стоматології;

- джерела науково-медичної інформації вітчизняних і зарубіжних передових досліджень з актуальних питань медицини .

Вміти:

- знаходити комунікативні взаємини з стоматологічними пацієнтами, підтримувати робочі відносини з колегами;

- проводити об'єктивне і суб'єктивне обстеження пацієнтів;

- визначати показання до методів інструментально-лабораторного дослідження;

- орієнтуватися в різноманітній інформації в стоматологічній тематиці, а головне аналізувати, з метою вивчення обраної теми наукового дослідження;

- бачити широкий аспект обраної наукової теми, її значущість, розуміння можливостей своєї професійної діяльності для підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, здатних до інноваційної діяльності в професійній сфері, в сучасних умовах;

Аспірант повинен володіти:

- навичками послідовного і поглибленого вивчення патологічних процесів в організмі, розуміти взаємозв'язок цих процесів зі патологічним станом організму;

- технікою загального і клінічного обстеження пацієнтів стоматологічного профілю;

- оформленням медичної документації;

- алгоритмом постановки клінічного діагнозу;

- алгоритмом виконання основних лікувальних заходів з надання лікарської допомоги при невідкладних станах;

- методами статистичної обробки матеріалу;

- навичками публічного виступу, ведення дискусії.

Зміст дисципліни. Дисципліна «Інтегративна стоматологія» є нормативною у підготовці здобувачів третього освітньо-наукового рівня з фаху педіатрія. Дисципліна складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання організації стоматологічної служби в Україні, поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами

профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації стоматологічних пацієнтів, сучасними практичними методиками.

Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу, методам всебічного обстеження та лікування пацієнтів, подачі експертних заключень.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують аспіранти.

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

До модуля входять теми 1-6.

Обов'язковим для іспиту є складання підсумкових модульних контролів за модулем та виконання індивідуальної самостійної роботи.

Оцінювання за формами контролю: Оцінювання за формами контролю:

<i>Модуль I</i>		
	<i>Min (балів)</i>	<i>Max (балів)</i>
<i>ПМК</i>	<i>60</i>	<i>60</i>
<i>Індивідуальна самостійна робота</i>	<i>0</i>	<i>20</i>
<i>Іспит</i>	<i>0</i>	<i>20</i>
<i>Загалом</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

Для аспірантів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 60 балів* для одержання іспиту обов'язково *перескладання ПМК.*

При цьому, кількість балів:

- **1-34** відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- **35-59** відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- **60-64** відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);
- **65-74** відповідає оцінці «задовільно»;
- **75 - 84** відповідає оцінці «добре»;
- **85 - 89** відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);
- **90 - 100** відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності

За 100 – бальною шкалою	За шкалою закладу	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		

65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва курсу	Всього годин	Вид заняття		
			лекції	практичні заняття	Самостійна робота
	МОДУЛЬ. ІНТЕГРАТИВНА СТОМАТОЛОГІЯ	30	10	10	10
1.	Особливості морфофункціональної структури тканин порожнини рота в пацієнтів різних вікових груп. Їх вплив на проведення лікарських маніпуляцій і особливості вибору стоматологічних матеріалів при складанні плану лікування. Взаємозв'язок морфофункціональної структури тканин порожнини з де- та мінералізацією твердих тканин при різних патологічних станах в організмі. Особливості профілактичного впливу на різних етапах.	4	2	-	2
2.	Хвороби твердих та м'яких тканин зуба. Захворювання тканин періодонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез та особливості лікування в контексті взаємовпливів на взаємозв'язків компонентів зубо-щелепної системи. Зв'язок стоматологічної патології з загальним станом організму.	6	2	2	2
3.	Захворювання слизових оболонок порожнини рота. Особливості встановлення діагнозу у пацієнтів з обтяженим соматичним станом. Сучасні методи лабораторної діагностики та лікування. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок.	6	2	2	2

4.	Ортопедична стоматологія, види ортопедичного лікування із використанням КТ-дослідження, поняття про складання розгорнутого плану лікування на основі КТ дослідження, особливості презентації його пацієнту. Використання внутрішньоротових сканерів та фрезерів для виготовлення конструкцій.	6	2	2	2
5.	Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними лабораторними дослідженнями для встановлення діагнозу та оцінки лікувальних заходів. Вплив циркадіадних ритмів на особливості перебігу загоювання ран при проведенні оперативних втручань в щелепно-лицьовій ділянці.	6	2	2	2
6.	Підсумковий модульний контроль	2	-	2	-
Загалом		30	10	10	10

Загальний обсяг 30 год., в тому числі:

лекцій – 10 год.;

практичних занять – 10 год.;

самостійної роботи – 10 год.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОГРАМА МОДУЛЯ ІНТЕГРАТИВНА СТОМАТОЛОГІЯ.

1. Особливості морфофункціональної структури тканин порожнини рота у пацієнтів різних вікових груп. Їх вплив на проведення лікарських маніпуляцій і особливості вибору стоматологічних матеріалів при складанні плану лікування. Взаємозв'язок їх утворення, особливостей де- та мінералізації твердих тканин при різних патологічних станах в організмі. Особливості профілактичного впливу на різних етапах (4 години).
2. Хвороби твердих та м'яких тканин зуба. Захворювання тканин періодонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез та особливості лікування. Зв'язок стоматологічної патології з загальним станом організму (6 годин).
3. Захворювання слизових оболонок порожнини рота. Особливості встановлення діагнозу у пацієнтів з обтяженим соматичним станом. Сучасні методи лабораторної діагностики та лікування. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок (6 годин).
4. Ортопедична стоматологія, види ортопедичного лікування із застосуванням КТ-дослідження. Поняття про складання розгорнутого плану лікування на основі КТ дослідження, особливості презентації його пацієнту. Особливості і переваги використання внутрі-шньоротових сканерів та фрезерів для виготовлення конструкцій (6 годин).
5. Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними лабораторними дослідженнями для встановлення діагнозу та оцінки лікувальних заходів. Вплив циркадіадних ритмів на особливості перебігу загоювання ран при проведенні оперативних втручань в щелепно-лицьовій ділянці. (6 годин).
6. Підсумковий модульний контроль(2 години).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

ПРОГРАМА МОДУЛЯ ІНТЕГРАТИВНА СТОМАТОЛОГІЯ.

ТЕМА 1. Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в пацієнтів різних вікових груп. Взаємозв'язок їх утворення, особливостей де- та мінералізації твердих тканин при різних патологічних станах в організмі. Особливості профілактичного впливу на різних етапах (4 ГОД.)

Лекція(2 год.)

Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в пацієнтів різних вікових груп. Взаємозв'язок їх утворення, особливостей де- та мінералізації твердих тканин при різних патологічних станах в організмі

Самостійне заняття (2 год.):

1. Виділити основні етапи ембріонального розвитку ЩЛД.
2. Періоди розвитку тимчасових та постійних зубів. Гістогенез. Амелогенез. Стадії амелогенезу.
3. Особливості первинної, вторинної профілактики, нововведення в веденні документації стоматологічних пацієнтів. Рентгенологічне дослідження норми опромінення для різних вікових груп.

Контрольні питання та завдання:

1. Профілактика, її види. Особливості проведення у пацієнтів різних вікових груп.
2. Назвіть періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Дайте поняття гістогенезу, амелогенезу, пов'яжіть їх особливості у пацієнтів, при наявності супутньої патології.
3. Назвіть, які бувають методики запису зубних формул.
- 4.3 якою метою використовують кілька методик запису зубної формули.
6. Складові стоматологічного огляду.
7. Назвіть з чого складається зовнішній стоматологічний огляд і перерахуйте варіанти норми та патології всіх складових.
9. Алгоритм огляду присінку порожнини рота, власне порожнини рота.

12. Назвіть суб'єктивні та об'єктивні методи діагностики при стоматологічному обстеженні.

Рекомендована література:

1. Профилактика стоматологических заболеваний: учеб. для студ. высших мед. учеб. закл. / Л.Ф. Каськова, Л.И. Амосова, А.А. Карпенко [и др.]; Под ред. проф. Л.Ф. Каськова. -Х.: Факт, 2011. -392с.
2. Harris E. Tooth-coding systems in the clinical dental setting// Dental Anthropology. -2005. -18(2). -С.43-49.
6. Ferguson J. The Palmer notation system and its use with personal computer applications// Br. Dent. J. -2005. -198(9). -С.551-553.
7. Lewis D. Dental notation// Br. Dent. J. -2000. -С.188, 230-231.
8. Blinkhorn A., Choi C., Paget H. An investigation into the use of the FDI tooth notation system by dental schools in the UK// Eur. J. Dent. Educ. -1998. -2(1). -С.39-41.
9. Sharma P., Wadhwa P. Evaluation of the FDI two-digit system of designating teeth// Quintessence Int. -1997. -10. -С.9-101.
10. Peck S., Peck L. A time for change of tooth numbering systems// Eur. J. Dent. Educ. -1993. -57. -С.643-647.
11. O'Connor J. Let's really standardize our tooth numbering system// Oper. Dent. -1983. -8. -С.73-74.
12. Schwartz S., Stege D. Tooth numbering systems: a final choice// Ann. Dent. -1977. -36. -С.99-106.
13. Keizer-Nielsen S. Federation Dentaire Internationale two-digit system of designating teeth// Int. Dent. J. -1971. -21. -С.104-106.
14. Keizer-Nielsen S. Two-digit system of designating teeth// Br. Dent. J. -1971.-130. -С.215-216.

ТЕМА 2. Хвороби твердих та м'яких тканин зуба. Захворювання тканин періодонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез та особливості лікування. Зв'язок стоматологічної патології з загальним станом організму (6 годин).

Лекція (2 години). Хвороби твердих та м'яких тканин зуба. Захворювання тканин періодонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез та особливості лікування

- Класифікація каріозних та некаріозних уражень твердих тканин зубів.
- Класифікації пульпітів
- Особливості будови та функції періодонту.
- Етіологія та патогенез періодонтитів

- Загальні принципи лікування захворювань м'яких на твердих тканин зубів.
- Взаємозв'язок та особливості перебігу різних форм патологічних станів порядок та особливості проведенні лікувальних заходів.

Практичні заняття (2 год):

1. Медикаментозна терапія в клініці терапевтичної стоматології: побічні реакції від лікарських засобів та механічних утручань при лікуванні захворювань м'яких тканин зуба.
2. Показання, особливості та показання до застосування консервативних методів лікування при наданні помочі при початкових форм захворювань пульпи зуба та тканин періодонту в умовах реформування медицини.

Завдання для самостійної роботи (2 год):

1. Методики пломбування корневих каналів:
  - заповнення корневих каналів пастами за допомогою спіральних (ротаційних) каналонаповнювачів, техніка центрального штифта, техніка латеральної конденсації гуттаперчі, автоматичне теплове ущільнення (Me Spadden), заповнення каналів термопластичною гуттаперчею з центральним штифтом (Термофіл).
2. Особливості використання і новітні стоматологічні пломбувальні матеріали для obturaції корневих каналів.
3. Захворювання твердих тканин зубів та особливості їх взаємозв'язку з захворюваннями м'яких тканин.

Контрольні питання:

1. Класифікація адгезивних систем
2. Показання до застосування адгезивних систем, особливості роботи з ними
3. Показання до застосування композитних матеріалів, особливості роботи з ними.
4. Навчитися по рентгенологічному знімку описувати стан коронки зуба, коренів і корневих каналів, периапікальних тканин.
5. За описом рентгенологічного знімка поставити клінічний діагноз.
6. Лікувальні прокладки при захворюваннях твердих та м'яких тканин зубів.

Рекомендована література:

1. Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Фантомний курс / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.] / За редакцією А.В. Борисенка. - Т 1. - К.: Медицина, 2009. - 400 с.
2. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколішина. - Т.1. - Вид. 2. - Полтава: Дивосвіт, 2007. - 392 с.
3. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколішина. - Т.2. - Вид.2 - Полтава: Дивосвіт, 2007. - 280

Додаткова:

1. Мельничук Г.М. Практична одонтологія: курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту і періодонтиту: навчальний посібник / Г.М. Мельничук, М.М. Рожко. – Івано-Франківськ, 2003. – 392 с.
2. Наказ МОЗ України “Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги” за №507 від 28.12.2002 р.

ТЕМА 3 Захворювання слизових оболонок порожнини рота. Особливості встановлення діагнозу у пацієнтів з обтяженим соматичним станом. Сучасні методи лабораторної діагностики та лікування. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок (6 годин).

Лекція (2 год.). Захворювання слизових оболонок і їх взаємозв'язок з соматичним статусом пацієнтів у клініці терапевтичної стоматології.

Практичні заняття (2 год):

1. Особливості діагностики хвороб слизової порожнини рота у дорослих.
2. Підходи до систематики хвороб СОПР та губ.
2. Клінічні прояви первинної та симптоматичної патології СОПР.
3. Етіологічні підходи до лікування хворих на вторинну патологію СОПР.
4. Патогенетичне та симптоматичне обґрунтування лікування пацієнтів із патологічними змінами СОПР. Види фізичних факторів, показаних для діагностики стоматологічних захворювань.
5. Різновиди фізіотерапії в стоматологічній практиці.
6. Навчальні програми, впровадження здоров'язберігаючих технологій в практичну охорону здоров'я в умовах реформування медицини.

7. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок. Оцінити сучасні підходи до застосування лазерних технологій в стоматології.
8. Визначити можливості рефлексотерапії в стоматології.

Завдання для самостійної роботи (2 год).

1. Проаналізувати позитивні та негативні характеристики класифікацій хвороб слизової рота.
2. Скласти схеми лікування пацієнтів із первинними захворюваннями слизової рота.
3. Визначити підходи до курації хворих із вторинною патологією слизової оболонки порожнини рота.

Рекомендована література:

1. Дерматостоматити / Г.С. Чучмай, Л.О. Цвих, С.С. Різник, Б.С. Гриник. – Львів, 1998. – 136 с.
2. Калюжна Л.Д., Білоклицька Г.Ф. Хвороби шкіри обличчя, слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ. Навчальний посібник. – К.: Грамота, 2007. – 280 с.
3. Курєдова В.Д., Коршенко В.О., Денисенко В.В. Проблеми ВІЛ/СНІДу в стоматології. – Полтава, 2010. – 96 с.
4. Петрушанко Т.О. Вірусні інфекції, прояви в щелепно-лицевій ділянці, фармакотерапія та профілактика: навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, С.Ю. Чечотіна, Т.Д. Бублій. - Полтава, 2013. - 170 с.
Додаткова
5. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальностями „ортопедична стоматологія”, „терапевтична стоматологія”, „хірургічна стоматологія”, „ортодонтія”, „дитяча терапевтична стоматологія”, „дитяча хірургічна стоматологія”: Нормативне виробничо-практичне видання. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ „Медінформ”, 2007. – 236 с.
6. Електронний ресурс [[http://dental-ss.org.ua/load /kniga_stomatologia /terapevticheskaja/8](http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8)]
7. Електронний ресурс [<http://www.stomatkniga.ru/index.php?start=48>]

8. Електронний ресурс [http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html]
9. Електронний ресурс [<http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>]
10. Електронний ресурс [http://mirknig.com/knigi/nauka_ucheba/1181309066-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik.html]
11. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальностями „ортопедична стоматологія”, „терапевтична стоматологія”, „хірургічна стоматологія”, „ортодонтія”, „дитяча терапевтична стоматологія”, „дитяча хірургічна стоматологія”: Нормативне виробничо-практичне видання. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ „Медінформ”, 2007. – 236 с.
12. https://topbooks.com.ua/osnovy-stomatologicheskoy-fizioterapii--pm-01--diagnostika-i-profilaktika-stomatologicheskikh-zabolevanij--uchebnoe-posobie.htm?gclid=Cj0KCQiA2b7uBRDsARIsAEE9XpGOouzyjnXDhiLOshbys44tZzKk3GPEoOghzq2Sb1kaZ_1NRhSQ_8gaAjBMEALw_wcB
13. <https://www.booksmed.com/stomatologiya/213-fizioterapiya-v-stomatologii-pastuxov-og-uchebno.html>

ТЕМА 4 Ортопедична стоматологія, види ортопедичного лікування із застосуванням КТ-дослідження, внутрішньо ротових сканерів та фрезерів для виготовлення конструкцій (6 годин).

Лекція (2 год). КТ дослідження, та його роль при встановленні діагнозу, вибору методу лікування та застосуванні внутрішньо ротових сканерів

Практичні заняття (2 год):

1. Нозологічні форми захворювань зубощелепної системи
2. Види діагнозу в ортопедичній стоматології
3. Сучасні технології виготовлення протезів.
4. Показання до зубного протезування.
5. Протипоказання до зубного протезування.
6. Методи підготовки порожнини рота до протезування
7. Психологічна підготовка хворих перед протезуванням.

Завдання для самостійної роботи (2 год):

1. Класифікація Ю.А.Петросова захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.
2. Симптоми больового синдрому скронево-нижньощелепного суглоба.
3. Синдром Костена.
4. Причини виникнення артритів.
5. Диференційна діагностика між артритами та артрозами.
6. Невідкладна допомога у разі звичних вивихів нижньої щелепи.
7. Особливості ортопедичного лікування у разі захворювань скронево-нижньощелепного суглоба
8. Апарати, що використовують у разі лікування підвивихів та вивихів нижньої щелепи.
9. Заходи профілактики під час захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.
10. Прогноз під час захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.

Рекомендована література:

1. Біда В. І. Вплив рН ротової рідини на адаптацію пацієнтів до різних видів знімних протезів / В.І. Біда, П. О. Гурин, В. І. В'юницький // Сучасна стоматологія. – 2012. – № 4. – С. 122–125.

1. Давиденко В. Ю. Бюгельне протезування: навчальний посібник / В. Ю. Давиденко, М. Я. Нідзельський, Г. М. Давиденко, В. В. Кузнецов, В. П. Чикор.– ПП «Астроя», Полтава, 2018. – с. 145.

2. Король Д.М. Клінічні і лабораторні особливості виготовлення металокерамічних протезів / Д.М. Король, М.О. Рамусь, М.Д. Король [та ін.] // Навчальний посібник. – 2017. – 125 с.

3. Король М.Д., Нідзельський М.Я., Король Д.М., Дорубець А.Д. «Вторинні деформації зубних рядів» (видання друге, виправлене). – Полтава, 2016. – 111 с.

4. Нідзельський М. Я. Кросворди з ортопедичної стоматології / М. Я. Нідзельський, М. Д. Король, Н. В. Цветкова [та ін.] // Навчальний посібник. – 2019. – с. 216.

ТЕМА 5. Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними лабораторними дослідженнями для встановлення діагнозу та оцінки лікувальних заходів (6 годин).

Лекція (2 год.): Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними лабораторними дослідженнями

Практичні заняття (2 год):

- 1) Межі лицевого відділу голови. Кістковий скелет. Зовнішні орієнтири.
- 2) Форми та типи обличчя. Вікові та статеві особливості топографії обличчя.
- 3) Пошарова будова обличчя.
- 4) Привушно-жувальна ділянка. Топографія привушної залози.
- 5) Топографія підщелепної слинної залози.
- 6) Щічна ділянка.
- 7) Мімічні м'язи.
- 8) Клінічна анатомія жувальних м'язів.
- 9) Артеріальна система обличчя.
- 10) Венозний відтік від лицевого відділу голови.
- 11) Зв'язок венозної системи обличчя з синусами твердої мозкової оболони.
- 12) Іннервація зубів.
- 13) Лімфатична система голови.

Завдання для самостійної роботи (2 год):

1. Невідкладна допомога при непритомності, колапсі, епілептичному нападі.
2. Невідкладна допомога при шоках (анафілактичному, інфекційно-токсичному, кардіогенному).
3. Діагностика і невідкладна допомога при комах (гіпо-, гіперглікемічній).
4. Методика проведення непрямого масажу серця і штучної вентиляції легенів.
5. Проведення інтенсивної терапії та реанімаційних заходів при травмі та запальних процесах щелепно-лицевої ділянки.

6. Діагностика, невідкладна терапія в разі розвитку анафілактичного шоку.
7. Профілактика анафілактичного шоку.
8. Лікування під час інтоксикації анестетиками місцевої дії.
9. Лікування під час інтоксикації адреналіном.
10. Діагностика, невідкладні заходи при колапсі.
11. Лікування та профілактика при пошкодженні кровоносних судин. Тактика дій лікаря під час поломки ін'єкційної голки. Профілактика.

Контрольні питання та завдання:

- 1) Клітковинні простори обличчя.
- 2) Клінічне значення клітковинних просторів обличчя.
- 3) Приносіві пазухи, їх топографія.
- 4) Ділянка рота, ділянка губ.
- 5) Ротова порожнина.
- 6) Скренево-нижньощелепний суглоб, зв'язки. Кровообіг та іннервація.
- 7) Розвиток зубо-щелепно-лицевої системи.
- 8) Молочні та постійні зуби. Формули зубів. Кількість зубів.
- 9) Анатомотопографічні особливості будови окремих зубів.
- 10) Види знеболювання на верхній щелепі.
- 11) Види знеболювання на нижній щелепі.
- 12) Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій при ушкодженнях скренево-нижньощелепного суглоба.
- 13) Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій на приносівих пазухах
- 14) Оперативні втручання на обличчі.
- 15) Анатомо-фізіологічне обґрунтування розрізів на обличчі.
- 16) Анатомо-фізіологічне обґрунтування вагосимпатичної блокади.
- 17) Анатомо-фізіологічне обґрунтування раціональних розрізів дна ротової порожнини при гнійних ураженнях.

Рекомендована література:

- 1) Вовк Ю.Н. Клиническая анатомия головы. Часть I / Ю.Н.Вовк. – Луганск, 2010. – 196 с.
- 2) Півторак В.І. Клінічна анатомія трійчастого та лицевого нервів. Вегетативні вузли лиця. Місцеве знеболювання / В.І.Півторак, М.П.Булько. – Вінниця, 2012. – 136 с.
- 3) Топоров Г.М. Клінічна анатомія та оперативна хірургія гнійно-запальних процесів голови та ший / Г.М.Топоров, М.С.Скрипніков, О.М.Проніна [та ін.]. – Полтава, 2002. – 100 с.
- 4) Вовк Ю.Н. Клиническая анатомия головы с основами нейрохирургии / Ю.Н.Вовк, С.А.Усатов. – Луганск, 2011. – 248 с.
- 5) Горішний Б.М. Щелепно-лицьова хірургія екстремальних ситуацій / Б.М.Горішний, О.В.Рибалов, Л.М.Саяпіна. – Полтава, 2000. – 221 с.
- 6) Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии / А.А.Тимофеев. – К.: Червона Рута-Турс, 2004. – 1061 с.
- 7) Рибалов О.В., Волошина Л.І. Травматичні ушкодження кісток лицьового скелета мирного часу / О.В.Рибалов, Л.І.Волошина. – Полтава: Лекой, 1999. – 132 с.
- 8) Міжнародна анатомічна номенклатура / За редакцією І.І.Бобрика, В.Г.Ковешнікова. - К.: Здоров'я, 2001. – 328 с.
- 9) Сергиенко В.И. Топографическая анатомия и оперативная хирургия: В 2 т.т. / В.И.Сергиенко, Э.А.Петросян, И.В.Фраучи, под общ. ред. акад. РАМН Ю.М.Лопухина. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2001. – Т.1. - 832 с
- 10) Vasko M, Marchenko I, Shundryk M, Shlykova O, Tkachenko I, Kaidashev I. Influence of age, gender characteristics, chronotype on the expression of core clock genes *Per1*, *Clock*, *Bmal1* and *Cry1* in buccal epithelium. *Acta Biochim Pol.* 2022 Oct 17;69(4):883-888. doi: 10.18388/abp.2020_6408.
- 11) Lokes K, Lychman V, Izmailova O, Shlykova O, Avetikov D, Kaidashev I. Expression of periferal core molecular clock genes in oral mucosa depends on the chronotype in patients with maxillofacial cellulitis. *J Oral Biol Craniofac Res.* 2023 Sep-Oct;13(5):517-521. doi: 10.1016/j.jobcr.2023.06.001. Epub 2023 Jun 16. PMID: 37361670; PMCID: PMC10285524.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Підготуйте короткий огляд літературних джерел, що висвітлюватиме питання впровадження новітніх наукових розробок у практику охорони здоров'я за темою Вашого дослідження (напрямок дитячої стоматології, включаючи дитячу терапевтичну і хірургічну стоматологію, ортодонтію, ортопедичної, хірургічної стоматології та терапевтичної стоматології (захворювання твердих і м'яких тканин зубів, особливості ендодонтичного лікування та вибору медикаментозних препаратів для лікування; захворювань тканин пародонту та слизових оболонок).
2. Підготуйте повідомлення про можливості використання додаткових методів дослідження, які використовуються в стоматологічній практиці на сучасному етапі розвитку:
  1. 3D комп'ютерна діагностика верхньої та нижньої щелеп;
  2. сегментарна 3D комп'ютерна діагностика при ендодонтичному лікуванні ;
  3. магнітно-резонансне дослідження при патологічних станах в СНЩС;
  4. ультразвукове дослідження шкіри, при хірургічних утручаннях в ЩЛД;
  5. мікробіологічних, при захворюваннях тканин пародонту та слизової оболонки порожнини рота;
  6. спектрофотометричних;
  7. полярографічних;
  8. імунологічних;
  9. будь-яких інших методів, пов'язаних із Вашим дослідженням.
3. Проведіть пошук за темою Вашої дисертації базах даних The Cochrane Collaboration, ClinicalTrials.gov, TRIP (Turning Research Into Practice) Database Plus, National Guideline Clearinghouse, Pubmed. Результати пошуку структуруйте, проаналізуйте та подайте у вигляді таблиці, блок-схеми тощо.
4. На основі отриманих в результаті ваших досліджень даних (експериментальних, лабораторних, клінічних) підготуйте статтю та подайте її до друку у журнали, що цитуються у Scopus.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Профілактика, її види. Особливості проведення у пацієнтів різних вікових груп.
2. Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Поняття гістогенезу, амелогенезу, пов'яжіть їх особливості у пацієнтів, при наявності супутньої патології.
3. Складові стоматологічного огляду.
4. Алгоритм огляду присінку порожнини рота, власне порожнини рота.
5. Назвіть суб'єктивні та об'єктивні методи діагностики при стоматологічному обстеженні.
6. Класифікація каріозних та некаріозних уражень твердих тканин зубів.
7. Класифікації пульпітів.
8. Особливості будови та функції періодонту.
9. Етіологія та патогенез періодонтитів
10. Загальні принципи лікування захворювань м'яких на твердих тканин зубів.
11. Взаємозв'язок та особливості перебігу різних форм патологічних станів порядок та особливості проведенні лікувальних заходів.
12. Медикаментозна терапія в клініці терапевтичної стоматології: побічні реакції від лікарських засобів та механічних утручань при лікуванні захворювань м'яких тканин зуба.
13. Показання, особливості та показання до застосування консервативних методів лікування при наданні помочі при початкових форм захворювань пульпи зуба та тканин періодонту. в умовах реформування медицини.
14. Класифікація адгезивних систем.
15. Показання до застосування адгезивних систем, особливості роботи з ними
16. Показання до застосування композитних матеріалів, особливості роботи з ними.
17. Лікувальні прокладки при захворюваннях твердих та м'яких тканин зубів.
18. Клінічні прояви первинної та симптоматичної патології СОПР.
19. Етіологічні підходи до лікування хворих на вторинну патологію СОПР.
20. Патогенетичне та симптоматичне обґрунтування лікування пацієнтів із патологічними змінами СОПР. Види фізичних факторів, показаних для діагностики стоматологічних захворювань.
21. Різновиди фізіотерапії в стоматологічній практиці.
22. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок.
23. Сучасні підходи до застосування лазерних технологій в стоматології.
24. Причини виникнення артритів.
25. Диференційна діагностика між артритами та артрозами.
26. Невідкладна допомога у разі звичних вивихів нижньої щелепи.
27. Особливості ортопедичного лікування у разі захворювань скронево нижньощелепного суглоба

28. Апарати, що використовують у разі лікування підвивихів та вивихів нижньої щелепи.

29. Заходи профілактики під час захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.

30. Клітковинні простори обличчя.

31. Клінічне значення клітковинних просторів обличчя.

32. Приносіві пазухи, їх топографія.

33. Ділянка рота, ділянка губ. Ротова порожнина.

34. Скронево-нижньощелепний суглоб, зв'язки. Кровообіг та іннервація.

35. Розвиток зубо-щелепно-лицевої системи.

36. Види знеболювання на верхній щелепі.

37. Види знеболювання на нижній щелепі.

38. Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій при ушкодженнях скронево-нижньощелепного суглоба.

39. Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій на приносівих пазухах.